

Plan-MER Omgevingsvisie Etten-Leur

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

projectnummer 0254419.101
definitief
7 juni 2019

Plan-MER Omgevingsvisie Etten-Leur

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

projectnummer 0254419.101

definitief
7 juni 2019

Auteurs

B. van Dijck
M. Beenakkers
E. Boonman

Opdrachtgever

Gemeente Etten-Leur

datum vrijgave	beschrijving revisie	goedkeuring	vrijgave
07-06-2019	definitief	drs. B. van Dijck	Ing. E. Boonman

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en context	1
1.2	De Notitie Reikwijdte en Detailniveau	1
1.3	Leeswijzer	2
2	Milieueffectrapportage voor de Omgevingsvisie Etten-Leur	3
2.1	Waarom een plan-m.e.r.?	3
2.2	De Omgevingsvisie Etten-Leur en de m.e.r.-plicht	4
3	De Omgevingsvisie Etten-Leur: ambities en deelgebieden	6
3.1	Algemeen	6
3.2	Ambities/randvoorwaarden en ontwikkelstrategie deelgebieden	6
3.3	Relevante activiteiten voor het MER	9
4	De referentiesituatie: de staat van de leefomgeving	15
4.1	Algemeen	15
4.2	De staat van de leefomgeving	15
5	Inhoud van het MER: reikwijdte en detailniveau	18
5.1	Inleiding	18
5.2	Welke activiteiten worden in het MER onderzocht?	18
5.3	Welke alternatieven, varianten en scenario's worden in het MER onderzocht?	19
5.4	Welke effecten worden in het MER beschouwd?	19
5.5	Welk beoordelingskader wordt in het MER gebruikt?	19
5.6	Wat is het detailniveau van het MER en hoe worden effecten bepaald?	21

Plan-MER Omgevingsvisie Etten-Leur
Notitie Reikwijdte en Detailniveau
projectnummer 0254419.101
7 juni 2019
Gemeente Etten-Leur

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en context

De gemeente Etten-Leur is gestart met het opstellen van een omgevingsvisie voor het hele grondgebied van de gemeente. De Omgevingsvisie Etten-Leur heeft betrekking op alle aspecten van de fysieke leefomgeving en stelt kaders voor de keuzes die in de komende jaren worden gemaakt. De omgevingsvisie legt daarnaast op hoofdlijnen een aantal (concrete) keuzes vast, onder andere op het gebied van wonen, werken en mobiliteit. De omgevingsvisie richt zich primair op de periode tot 2030 en is zelfbindend voor het handelen van de gemeente. Daarnaast is de visie een inspiratiedocument en dient de visie als afwegingskader voor initiatieven vanuit de gemeente, burgers, bedrijven en (maatschappelijke) organisaties. De omgevingsvisie wordt opgesteld in de geest van de Omgevingswet en beschrijft onder meer hoe de gemeente haar rol ziet in het samenspel tussen overheid, inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden. De omgevingsvisie is een kaderstellend plan, dat in de jaren na de vaststelling periodiek wordt geactualiseerd en dat verder wordt uitgewerkt in onder meer het omgevingsplan, programma's en te verlenen omgevingsvergunningen.

De Omgevingsvisie Etten-Leur is voor een belangrijk deel gebaseerd op het huidige beleid en op reeds gemaakte keuzes. Niet alles wat in de omgevingsvisie wordt beschreven, is nieuw. Onder het motto 'wat goed is willen we behouden' is de koers in de komende jaren voor een belangrijk deel gericht op het behoud en de versterking van de huidige kwaliteiten van de gemeente. Voor sommige onderwerpen worden in de omgevingsvisie echter ook nieuwe afwegingen gemaakt. De gemeente vindt het belangrijk dat aspecten als milieu, gezondheid, veiligheid en duurzaamheid volwaardig worden meegewogen bij het maken van deze afwegingen. Een milieueffectrapportage (m.e.r.)¹ is bij uitstek geschikt om deze aspecten in beeld te brengen en om van daaruit input te leveren voor de keuzes die in de omgevingsvisie worden gemaakt.

De omgevingsvisie krijgt - meer dan een traditionele structuurvisie – een integraal karakter. Door ook voor de milieueffectrapportage een brede insteek te kiezen, kan deze worden gebruikt om een breed scala aan aspecten in beeld te brengen. Het doel van de milieueffectrapportage is om de belangen vanuit (onder andere) milieu, gezondheid, veiligheid en duurzaamheid vroegtijdig en volwaardig in te brengen in de plan- en besluitvorming. Het milieueffectrapport (MER) wordt daarom gelijktijdig met de omgevingsvisie opgesteld, zodat de aspecten die in het MER worden onderzocht, kunnen worden meegenomen bij het opstellen van de visie.

1.2 De Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Deze Notitie Reikwijdte en detailniveau (NRD) beschrijft de manier waarop de m.e.r. voor de Omgevingsvisie Etten-Leur zal worden uitgevoerd. In de NRD is aangegeven welke onderwerpen in het MER aan bod komen en hoe de effecten van de keuzes in de omgevingsvisie worden onderzocht.

De NRD wordt gebruikt voor het raadplegen van betrokken bestuursorganen en adviseurs over de inhoud van het MER. De NRD wordt ook ter inzage gelegd, zodat iedereen erop kan reageren. De reacties en adviezen worden gebruikt om – waar nodig – de onderzoeksvragen voor het MER aan te passen of aan te scherpen.

¹ De milieueffectrapportage (afgekort als m.e.r.) is de procedure waarbinnen het milieueffectrapport (afgekort als MER) wordt opgesteld

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk twee van deze NRD gaat in op de m.e.r.-procedure. De procedurele stappen worden beschreven en de inhoudelijke en procedurele eisen worden toegelicht. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk aangegeven waarom voor de Omgevingsvisie Etten-Leur een m.e.r. wordt uitgevoerd. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de Omgevingsvisie Etten-Leur en de ambities en doelstellingen die voor de omgevingsvisie zijn geformuleerd. In hoofdstuk 4 komt de referentiesituatie aan bod. In hoofdstuk 5 wordt beschreven wat de opzet van het MER is. In dat hoofdstuk wordt aangegeven hoe in het MER met alternatieven wordt omgegaan, welke effecten onderzocht gaan worden en hoe de beoordeling plaatsvindt.

2 Milieueffectrapportage voor de Omgevingsvisie Etten-Leur

2.1 Waarom een plan-m.e.r.?

In Nederland is het verplicht om voor ontwikkelingen met mogelijke belangrijke nadelige milieugevolgen een m.e.r.-procedure te doorlopen en een MER op te stellen. De procedure van een milieueffectrapportage (m.e.r.) is bedoeld om het milieubelang en de belangen vanuit onder meer gezondheid, duurzaamheid en veiligheid volwaardig en vroegtijdig in de plan- en besluitvorming in te brengen. Een m.e.r. is gekoppeld aan een plan of besluit, bijvoorbeeld een structuurvisie (omgevingsvisie), een bestemmingsplan (omgevingsplan) of een omgevingsvergunning. In de Wet milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage (het Besluit m.e.r.) is vastgelegd of, en zo ja, welke verplichtingen er gelden ten aanzien van een m.e.r.. Er kan vanuit twee sporen sprake zijn van verplichtingen ten aanzien van een m.e.r.:

1. De voorgenomen activiteit komt voor in het Besluit m.e.r.;
2. Voor de voorgenomen activiteit moet een passende beoordeling worden opgesteld, omdat niet op voorhand kan worden uitgesloten dat er significant negatieve effecten zijn op Natura 2000-gebieden.

M.e.r.-verplichting vanuit Besluit m.e.r.

In de Wet milieubeheer en in het Besluit m.e.r. wordt onderscheid gemaakt in activiteiten die m.e.r.-plichtig zijn (de zogenaamde categorie C-activiteiten) en activiteiten die m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn (de zogenaamde categorie D-activiteiten):

- De m.e.r.-procedure is van toepassing op categorie C-activiteiten die de drempelwaarde overschrijden. Voor deze activiteiten staat op voorhand vast dat er mogelijke belangrijke nadelige milieugevolgen optreden, die in een m.e.r.-procedure moeten worden onderzocht.
- In het Besluit m.e.r. zijn daarnaast categorie D-activiteiten benoemd. Voor deze activiteiten moet het bevoegd gezag beoordelen of sprake is van mogelijke belangrijke nadelige milieugevolgen en moet een m.e.r.-beoordeling worden uitgevoerd.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen een project-m.e.r. en een plan-m.e.r. Een project-m.e.r. is een milieubeoordeling gekoppeld aan een concreet besluit. Een plan-m.e.r. is een milieubeoordeling gekoppeld aan een plan dat concretere vervolgtrajecten mogelijk maakt die m.e.r.-plichtig of m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn, en dat daarmee dus kaderstellend is.

M.e.r.-verplichting vanuit Natura 2000

Wanneer niet op voorhand kan worden uitgesloten dat een voorgenomen activiteit significant negatieve effecten heeft op één of meer Natura 2000-gebieden, volgt uit de Wet natuurbescherming dat een passende beoordeling moet worden opgesteld. Uit de Wet natuurbescherming en de Wet milieubeheer volgt dat in dat geval (ook) een plan-m.e.r. procedure moet worden doorlopen.

2.2 De Omgevingsvisie Etten-Leur en de m.e.r.-plicht

Omgevingsvisie Etten-Leur en het Besluit m.e.r.

Een omgevingsvisie is een kaderstellend plan waarin beleid wordt geformuleerd en keuzes worden gemaakt ten aanzien van verschillende aspecten van de fysieke leefomgeving. De Omgevingsvisie Etten-Leur geeft kaders aan voor (de toekomstige ontwikkeling van) de leefomgeving en doet onder meer uitspraken over duurzaamheid en innovatie, over de kwaliteit van de leefomgeving en over gezondheid en leefbaarheid. Nieuwe ontwikkelingen en heroverwegingen van bestaand beleid kunnen (nadelige) gevolgen hebben voor de fysieke leefomgeving. Afhankelijk van de aard en omvang van een activiteit moet te zijner tijd in het kader van het bestemmingsplan (omgevingsplan) of een concrete vergunningaanvraag mogelijk een m.e.r.-procedure of m.e.r.-beoordelingsprocedure worden doorlopen. In die procedure worden de effecten van de individuele activiteit onderzocht en afgewogen.

Als een omgevingsvisie kaderstellend is voor activiteiten die m.e.r.-plichtig of m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn, moet voor de omgevingsvisie een plan-m.e.r.-procedure worden doorlopen. In de plan-m.e.r.-procedure worden de effecten van de ontwikkelingsmogelijkheden die de omgevingsvisie biedt, op een hoger schaalniveau onderzocht en afgewogen.

Op de C- en D-lijst van de bijlage bij het Besluit m.e.r. komen verschillende categorieën activiteiten voor die relevant zijn voor de Omgevingsvisie Etten-Leur. Zo zijn er categorieën die gaan over de aanleg of wijziging van nieuwe wegen (C1.3 en D1.2), de wijziging of uitbreiding van industrieterreinen (D11.3) en de aanleg, wijziging of uitbreiding van stedelijke ontwikkelingsprojecten, waaronder woningbouwlocaties (D11.2). De categorieën op de C- en D-lijst kennen ondergrenzen. Zo is bij woningbouw pas sprake van een formele m.e.r.-beoordelingsplicht vanaf 2.000 woningen per locatie en geldt voor de wijziging van industrieterreinen een ondergrens van 75 hectare. De activiteiten waarover de Omgevingsvisie Etten-Leur uitspraken doet, zullen de ondergrenzen waarschijnlijk niet overschrijden. Als te zijner tijd voor één van deze activiteiten een concreet besluit wordt genomen - bijvoorbeeld de vaststelling van een bestemmingsplan (omgevingsplan) of de verlening van een omgevingsvergunning - is er voor de activiteiten daarom geen verplichting om een m.e.r. of een formele m.e.r.-beoordeling te verrichten. Dat betekent dat er ook geen verplichting is om voor het kaderstellende plan (de omgevingsvisie) een plan-m.e.r. uit te voeren.

De omgevingsvisie is echter het plan bij uitstek waarin belangrijke keuzes worden gemaakt ten aanzien van verschillende onderwerpen die gevolgen kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving. Hoewel het uitvoeren van een m.e.r. vanuit het Besluit m.e.r. niet verplicht is, heeft de gemeente Etten-Leur besloten om toch een plan-m.e.r. op te stellen voor de omgevingsvisie. Het doel daarvan is om aspecten als milieu, gezondheid, veiligheid en duurzaamheid vroegtijdig in beeld te brengen en volwaardig mee te wegen in de omgevingsvisie.

Omgevingsvisie Etten-Leur en Natura 2000

Er liggen geen Natura2000-gebieden in of in de directe nabijheid van de gemeente Etten-Leur. In de ruimere omgeving van de gemeente liggen wel Natura 2000-gebieden (Ulvenhoutse Bos, Hollands Diep en Biesbosch op 7 à 8 km, Krammer-Volkerak op circa 15,5 kilometer en Brabantse Wal op circa 17 km). Hoewel deze gebieden op ruime afstand van de gemeentegrens liggen, kunnen significant negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden niet op voorhand worden uitgesloten. Veel effecten, zoals oppervlakteverlies, verontreiniging en verstoring door licht, geluid of betreding, zullen zich - gelet op de grote afstand tussen het plangebied en de Natura 2000-gebieden - niet voordoen.

Voor stikstof is dit echter niet het geval. De effecten van (een toename van) stikstofuitstoot kunnen namelijk zeer ver reiken. Omdat in de Natura 2000-gebieden stikstofgevoelige habitats aanwezig zijn en de ontwikkelingsmogelijkheden in de omgevingsvisie kunnen leiden tot een toename van stikstofuitstoot (direct door de activiteiten zelf en indirect door de toename van verkeer van en naar de activiteiten), kan sprake zijn van effecten. Er wordt daarom een passende beoordeling opgesteld. Vanwege de koppeling tussen de Wet natuurbescherming en de Wet milieubeheer is sprake van een verplichting om een plan-m.e.r.-procedure te doorlopen.

Samenvattende conclusie ten aanzien van m.e.r.

De Omgevingsvisie Etten-Leur is kaderstellend voor een aantal categorieën van activiteiten die voorkomen op de C- en D-lijst van het Besluit m.e.r.. De ondergrenzen van deze categorieën worden naar verwachting niet overschreden. Er is vanuit het Besluit m.e.r. daarom geen verplichting om een plan-m.e.r.-procedure te doorlopen. Gelet op de meerwaarde die een m.e.r. kan hebben voor het maken van (integrale) keuzes op het niveau van de hele gemeente, is besloten om voor de omgevingsvisie toch een m.e.r.-procedure te doorlopen. Daarnaast geldt, vanwege de mogelijke effecten van (een toename van) stikstofuitstoot, een verplichting vanuit de Wet natuurbescherming om een m.e.r.-procedure te doorlopen.

3 De Omgevingsvisie Etten-Leur: ambities en deelgebieden

3.1 Algemeen

De Omgevingsvisie Etten-Leur heeft betrekking op alle aspecten van de fysieke leefomgeving en stelt de kaders voor de keuzes die op de middellange (2030) en lange termijn (na 2030) worden gemaakt. De scope van de omgevingsvisie is breed, omdat die gaat over de hele leefomgeving: van bodem en water tot gezondheid, ruimtelijke kwaliteit, energie en mobiliteit. Beleid dat voorheen was opgenomen in afzonderlijke plannen en visies wordt samengevoegd in één integrale visie, waarin – afhankelijk van het onderwerp - richtinggevende uitspraken worden gedaan, beleidskeuzes worden gemaakt of concrete omgevingswaarden worden vastgesteld. De omgevingsvisie bevat daarmee het actuele beleid voor de hele fysieke leefomgeving, en vormt een vertrekpunt van waaruit het omgevingsbeleid in de komende jaren verder kan worden aangevuld en aangescherpt. Dit betekent dat – hoewel de omgevingsvisie een integraal karakter heeft – niet alle keuzes met betrekking tot de leefomgeving nu al in de omgevingsvisie worden gemaakt. Voor sommige beleidsaspecten zal nadere uitwerking plaatsvinden in latere actualisaties van de omgevingsvisie, in programma's of in het omgevingsplan.

3.2 Ambities/randvoorwaarden en ontwikkelstrategie deelgebieden

De afgelopen periode is gestart met verkenningen voor de omgevingsvisie. Op basis van een analyse van het huidige beleid voor de fysieke leefomgeving, aangevuld met gesprekken die zijn gevoerd met diverse belanghebbenden, worden de eerste contouren van de omgevingsvisie zichtbaar. In de omgevingsvisie zal enerzijds een aantal (gemeentebrede) overkoepelende ambities/randvoorwaarden worden benoemd en worden anderzijds integrale ontwikkelstrategieën per deelgebied geformuleerd.

Overkoepelende ambities/randvoorwaarden

De overkoepelende ambities/randvoorwaarden die in de omgevingsvisie worden benoemd, zijn de 'rode draad' voor de verdere ontwikkeling van Etten-Leur. Bij iedere beleidskeuze geeft de gemeente zich rekenschap van deze thema's. De thema's zijn daarnaast randvoorwaardelijk voor nieuwe ontwikkelingen, zowel bij ontwikkelingen die door de gemeente worden geïnitieerd als bij ontwikkelingen die vanuit een particuliere initiatiefnemer (een bedrijf, een burger of een maatschappelijke organisatie) worden ondernomen. De drie overkoepelende ambities/randvoorwaarden zijn:

Duurzaamheid en innovatie
(inclusief klimaatadaptatie en energietransitie)

Kwaliteit van de leefomgeving

Gezondheid en leefbaarheid

Ontwikkelstrategieën deelgebieden

In de omgevingsvisie wordt gewerkt met een indeling van de gemeente in deelgebieden, wat het mogelijk maakt om per deelgebied een integrale visie te formuleren waarin de overkoepelende ambities/randvoorwaarden doorwerken.

De gemeente Etten-Leur heeft een heldere opbouw: één centrale kern met aan de zuidrand daarvan de A58, omringd door een afwisselend buitengebied. De gemeente wordt in oost-westrichting doorkruist door de spoorlijn Breda-Roosendaal. Het stedelijk gebied van Etten-Leur bestaat uit woongebieden die dateren uit verschillende tijdsperiodes, hoofdzakelijk bebouwd met grondgebonden woningen in een groene woonomgeving. Het centrumgebied ligt in het westen van het stedelijk gebied, rond het dorpshart van het voormalige Etten. Het voormalige dorp Leur is nog herkenbaar in het gebied rond de Korte en Lange Brugstraat en de Leurse Haven in het noordoostelijk deel van het stedelijk gebied. Westelijk van de woongebieden ligt bedrijventerrein Vosdonk, aan de zuidoostzijde – nabij één van de opritten van de snelweg – het kantorenpark Trivium-Oostpoort. In het noordoostelijk deel van het stedelijk gebied ligt de woon-werklocatie Attelaken en in het noordelijk buitengebied, langs de Mark, het bedrijventerrein Zwartenberg.

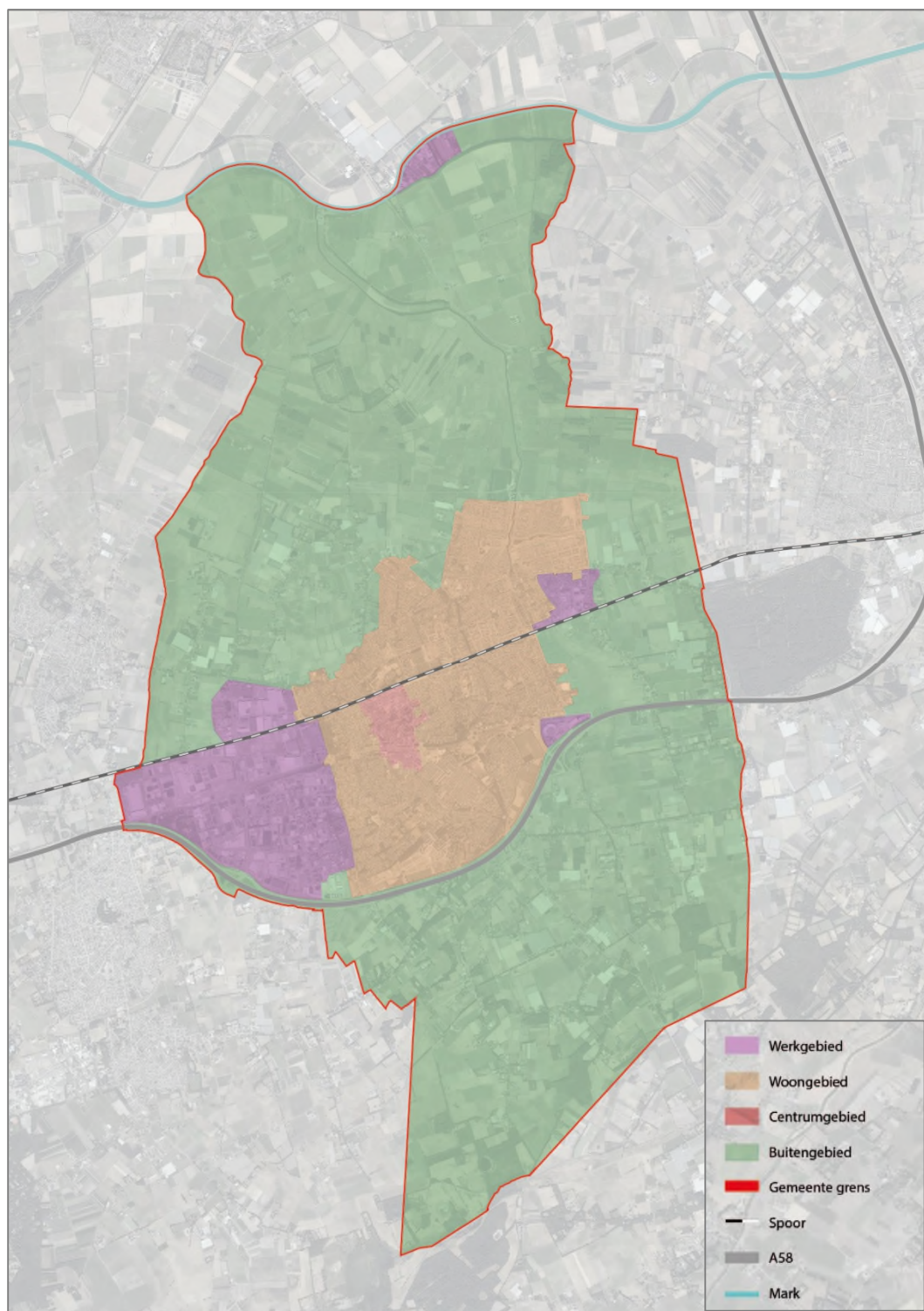
Op basis van de huidige opbouw van Etten-Leur wordt in de omgevingsvisie een indeling gemaakt in vier deelgebieden:

De drie overkoepelende ambities/randvoorwaarden kunnen in de omgevingsvisie voor ieder deelgebied een andere uitwerking hebben. Zo zou duurzaamheid en innovatie (inclusief klimaatadaptatie en energietransitie) op de werklocaties en in de woongebieden bijvoorbeeld een uitwerking kunnen krijgen in ambities voor het aanbrengen van zonnepanelen op de daken van bedrijfspanden of voor de (verdere) vergroening van woonwijken. In het buitengebied kan klimaatadaptatie betekenen dat ruimte moet worden gevonden voor waterberging in en rond (overstromingsgevoelige) beekdalen.

Nast de vier deelgebieden kan (duurzame) mobiliteit als overkoepelend thema worden genoemd. Het oplossen van mobiliteitsknelpunten overstijgt de afzonderlijke deelgebieden en is daarom – zeker voor het MER – relevant als afzonderlijk thema.

In de volgende paragraaf wordt per deelgebied en voor het thema mobiliteit aangegeven over welke aspecten de omgevingsvisie uitspraken zal doen, waarbij met name wordt ingegaan op activiteiten die relevant kunnen zijn in het licht van de milieueffectrapportage: activiteiten die voorkomen op de C- of D-lijst van het Besluit m.e.r..

Figuur: deelgebieden in Etten-Leur

3.3 Relevante activiteiten voor het MER

3.3.1 Werklocaties

Het beleid voor de werklocaties is primair gericht op het behoud van de kwaliteiten van de bestaande locaties en op een duurzame ontwikkeling van deze locaties. Dit betekent onder andere dat ernaar wordt gestreefd om de hinder van de werklocaties te beperken, zodat die hinder beperkt blijft tot op de grens van het terrein. Het accent ligt op benutten van de bestaande voorraad. Waar de gelegenheid zich voordoet, wordt ingezet op herstructurering. Vertrekkende bedrijven laten kavels achter, waarbij – zeker als het vertrekkende bedrijf een behoorlijke omvang heeft – herstructurering naar nieuwe bedrijfskavels aan de orde kan zijn. Door in te zetten op herstructurering van bestaande, leegkomende locaties én te (blijven) investeren in de werklocaties, blijft Etten-Leur een (regionale) werkgelegenheidsgemeente. Door herontwikkeling van bestaande werklocaties kan naar verwachting in de komende periode in de ruimtebehoefte van lokaal gebonden ‘reguliere’ bedrijvigheid (midden- en kleinbedrijf en industrie) worden voorzien.

In regionaal verband zijn in het ‘Afsprakenkader evenwicht bedrijventerreinenmarkt West-Brabant 2016-2026’ afspraken vastgelegd over de ontwikkeling van bedrijventerreinen. Er is in West-Brabant sprake van een kwantitatieve en kwalitatieve disbalans in het aanbod van bedrijventerreinen: een overaanbod aan bedrijventerrein voor lokaal gebonden midden- en kleinbedrijven en industrie, en een tekort aan terreinen voor (grootschalige) logistiek. Vanwege de (sub)regionale logistieke vraag is in de gemeente Etten-Leur sprake van een ruimtevrage van circa 10 hectare, die niet binnen het bestaand stedelijk gebied kan worden opgevangen. Uitbreiding is nodig om in de vraag te kunnen voorzien.

Figuur: ligging Middendonk-Oost

Figuur: ligging Bankenstraat-West en Hoge Haansberg Zuidwest

Voor de uitbreiding zijn drie locaties aan de noordzijde van het bedrijventerrein Vosdonk in beeld: Middendonk-Oost, Bankenstraat-West en Hoge Haansberg-Zuidwest. Deze gebieden liggen in het zoekgebied verstedelijking. De gronden ten zuiden van de rijksweg aansluitend op afslag 19 liggen niet meer in dit zoekgebied. In de MER wordt deze locatie niet meegenomen. Dat geldt ook voor de gronden nabij afslag 18 (omgeving Hulsebaan-Bollenstraat). Deze locatie ligt op afstand van het bestaande bedrijventerrein, bundeling van bedrijfsactiviteiten heeft de voorkeur. In het MER richten we niet slechts op (grootschalige) logistiek. Eventueel nieuw bedrijventerrein wordt ook beschouwd als optie voor verplaatsing van gevestigde bedrijven, om zodoende transformatie en verduurzaming van bestaande bedrijventerreinen mogelijk te maken. Zeker nu blijkt dat het aandeel logistiek op bestaand bedrijventerrein toeneemt.

De belangrijkste opgaven en voor het MER relevante activiteiten zijn:

- Herstructurering van vrijkomende bedrijfslocaties in het bestaand stedelijk gebied, het streven is om de milieubelasting daarbij af te laten nemen en waar mogelijk bestaande knelpunten weg te nemen.
- Uitleg van circa 10 hectare bedrijventerrein, ten behoeve van (grootschalige) logistiek of voor verplaatsing van bedrijvigheid.
- Ruimte geven/maken voor opgaven en kansen op het gebied van innovatie (nieuwe vormen van bedrijvigheid), verduurzaming, klimaatadaptatie (meer groen en water) en energietransitie (zonnepanelen op daken).

Relevantie voor het MER

De ontwikkelingen op de bestaande werklocaties vinden plaats binnen het bestaand stedelijk gebied en hebben tot doel om fysieke leefomgeving, zowel op de werklocaties als in de (woon)gebieden daaromheen, te verbeteren. Het gemeentelijk beleid is erop gericht om in het geval van herontwikkeling nadelige milieueffecten te voorkomen, bestaande knelpunten op te lossen en in te spelen op de toekomst. Belangrijke nieuwe of andere nadelige milieugevolgen zijn niet te verwachten. Herontwikkeling van (delen van) de werklocaties is afhankelijk van vertrekkende bedrijven. Op dit moment is niet in te schatten welke bedrijven op de middellang en lange termijn vertrekken, en waar dus kansen komen voor herontwikkeling. De omgevingsvisie zal in algemene zin aandacht besteden aan (de voorwaarden voor) herontwikkeling. Omdat nu niet concreet is waar, en op welke wijze, herontwikkeling exact zal plaatsvinden, heeft het MER voor de bestaande werklocaties met name tot doel om:

- de huidige situatie in beeld te brengen;
- bestaande milieuknelpunten te inventariseren;
- een inschatting te geven van mogelijke effecten van herstructurering;
- en op basis daarvan (algemene) aandachtspunten en randvoorwaarden te formuleren voor de verdere ontwikkeling en herstructurering van de werklocaties.

De genoemde 3 locaties worden in het MER beschouwd als uitbreidingslocatie voor circa 10 hectare bedrijventerrein. Het MER zal voor de locaties:

- de huidige waarden in beeld brengen;
- de effecten van de realisering van een bedrijventerrein onderzoeken;
- en op basis daarvan aandachtspunten en randvoorwaarden formuleren.

Tenslotte is voor de werklocaties van belang de mogelijke huisvesting van arbeidsmigranten op het bedrijventerrein. Het beleid in Etten-Leur biedt momenteel geen ruimte voor grootschalige huisvesting. Voor aan afweging zijn de volgende zaken van belang

- Het gemeentelijk beleid laat onder voorwaarden grootschalige huisvesting toe;
- Belangrijk is een functionele binding van de arbeidsmigranten met het bedrijventerrein
- Het betreft een locatie op het bedrijventerrein waar lichtere bedrijven (maximaal categorie 3.2). bedrijfswoningen en kantoren zijn toegestaan;
- Voor arbeidsmigranten een aanvaardbaar woon- en leefklimaat kan worden gerealiseerd;
- Bedrijven hun activiteiten onder aanvaardbare voorwaarden kunnen uitvoeren, waarbij de richtlijnen van de VNG in acht worden genomen.

3.3.2 Woongebieden

De kracht van Etten-Leur is de combinatie van een dorps karakter met stedelijke voorzieningen. De huidige woongebieden hebben een ruime, suburbane opzet en over het algemeen een groen karakter. Behoud van ruimte en groen is dan ook uitgangspunt, terwijl gelijktijdig een fors deel van de woningbouwopgave binnenstedelijk zal worden gerealiseerd. Naast inbreiding en herontwikkeling kiest Etten-Leur ervoor om een deel van de woningbouwopgave buiten het bestaand stedelijk gebied te realiseren. In de omgevingsvisie zal een afweging worden gemaakt welke locatie (of locaties) zich het beste leent voor de opvang van de woningbehoefte.

De belangrijkste opgaven en voor het MER relevante activiteiten zijn:

- Behoud van de kwaliteiten van de woongebieden (ruime opzet, suburbaan wonen, groen karakter).
- Ruimte voor verdichting binnen stedelijk gebied (circa 1.670 woningen), de afwegingen hiervoor hebben reeds plaatsgevonden en de locaties zijn bekend. In de omgevingsvisie wordt de binnenstedelijke opgave overgenomen uit het huidige beleid en worden geen nieuwe afwegingen gemaakt.
- Om de kwaliteiten van de woongebieden te kunnen behouden, wordt gekozen voor uitbreiding naast inbreiding. Circa 500-600 woningen in een suburbaan woonmilieu zijn buiten het stedelijk gebied beoogd. In de omgevingsvisie zullen hiervoor keuzes worden gemaakt.
- Ruimte geven/maken voor opgaven en kansen op het gebied van verduurzaming, klimaatadaptatie (meer groen en water) en energietransitie (zonnepanelen op daken).

Relevantie voor het MER

Voor de bestaande woongebieden richt het beleid zich op behoud van de bestaande kwaliteiten en het accommoderen van inbreiding/verdichting. De inbreidings- en herontwikkelingslocaties zijn verspreid over het stedelijk gebied, zodat (negatieve) effecten niet worden geclusterd. Belangrijke nieuwe of andere nadelige milieugevolgen zijn dan ook niet te verwachten. Bovendien is het beleid rond de binnenstedelijke ontwikkelingslocaties niet nieuw: in de omgevingsvisie wordt het huidige beleid (en de daarmee samenhangende locaties) overgenomen en worden op hoofdlijnen geen nieuwe afwegingen gemaakt. De binnenstedelijke herontwikkelingslocaties zijn daarom onderdeel van de referentiesituatie 2030, inclusief autonome ontwikkeling (zie ook hoofdstuk 4).

Dit is anders voor de uitleglocatie voor wonen. Voor de realisering van 500-600 woningen buiten het bestaand stedelijk gebied zijn drie locaties in beeld: Hoge Haansberg (gronden ten noordwesten van Haansberg en Hoevenseweg), Groene Wig (tussen Rijdsdijk en Sander) en Lage Vaartkant. In de omgevingsvisie zal ten aanzien van deze locaties worden bepaald of de locaties zich lenen voor woningbouw en welke locatie (of locaties) de voorkeur heeft. Het MER helpt om de effecten van woningbouwontwikkeling op de leefomgeving in beeld te brengen, om zodoende een afgewogen keuze te kunnen maken in de omgevingsvisie.

Het MER heeft een tweeledig doel. Voor de bestaande woongebieden zal in het MER de huidige situatie in beeld worden gebracht, op basis waarvan (algemene) aandachtspunten en randvoorwaarden worden geformuleerd. Voor de afweging van de nieuwe woningbouwlocaties buiten bestaand stedelijk gebied, zal het MER op de beoogde uitleglocaties:

- de huidige waarden in beeld brengen;
- de effecten van woningbouw onderzoeken;

- een vergelijking maken tussen de uitleglocaties;
- en op basis daarvan aandachtspunten en randvoorwaarden voor de locatiekeuze en de realisatie formuleren.

Figuur: potentiële uitbreidingslocaties voor woningbouw

3.3.3

Centrumgebied

Het centrumgebied van Etten-Leur ligt rond het hart van het voormalige dorp Etten. Naast een historisch gedeelte, rond de kerk en de Markt, bestaat het centrum uit het winkelhart: een winkelcentrum met een grote ondergrondse parkeergarage. Opgaven in het centrum zijn met name het aantrekkelijk houden van het gebied en het voorkomen van/het omgaan met leegstand (detailhandel). De opgave is om het (regionale) winkelcentrum en te behouden en te versterken, en om de aantrekkelijkheid en variatie van het horeca-aanbod in stand te houden. Grote verschuivingen of grootschalige nieuwe ontwikkelingen worden niet voorzien.

Gelet op de ontwikkelingen in de detailhandelssector zal in de omgevingsvisie worden afgewogen hoe wordt omgegaan met de omvang van het winkelareaal in het centrumgebied. Door inperking van detailhandel of verkleining van het detailhandelsgebied kan het centrumgebied worden afgestemd op de afnemende behoefte aan detailhandel-oppervlak. Vrijkomende winkelruimten kunnen dan een nieuwe invulling krijgen, bijvoorbeeld met woningbouw. Gezien de schaal van het Etten-Leurse centrum, de omvang van de opgave en de aard van de herontwikkeling (bijvoorbeeld detailhandel naar wonen) zullen de effecten op de fysieke leefomgeving beperkt zijn, in ieder geval op het schaalniveau van de omgevingsvisie. Het MER zal zich daarom beperken tot het in beeld brengen van de huidige situatie en tot een beschrijving op hoofdlijnen van de effecten van (mogelijke) herontwikkeling van delen van het centrumgebied.

De belangrijkste opgaven en voor het MER relevante activiteiten zijn:

- Behoud van het centrumgebied als (regionaal) winkelcentrum, met een (op de behoefte afgestemde) mix aan detailhandel, horeca en wonen, en bieden van ruimte voor activiteiten die de levendigheid van het centrum ondersteunen.
- Behoud van de combinatie van winkels, horeca en parkeergarage, omdat juist die combinatie het winkelhart tot een aantrekkelijk recreatief centrum maakt.
- Ruimte geven/maken voor opgaven en kansen op het gebied van verduurzaming, klimaatadaptatie (meer groen en water) en energietransitie (zonnepanelen op daken).

Relevantie voor het MER

Voor het centrumgebied richt het beleid zich hoofdzakelijk op behoud van de bestaande kwaliteiten. Opgaven zijn vooral het adequaat inspelen op trends en ontwikkelingen, om zodoende een aantrekkelijk centrumgebied te behouden. Ingrijpende ontwikkelingen of beleidswijzigingen zijn niet aan de orde. In de omgevingsvisie wordt het huidige beleid op hoofdlijnen overgenomen en worden geen volledig nieuwe afwegingen gemaakt. Het MER zal voor het centrumgebied daarom met name tot doel hebben om de huidige situatie in beeld te brengen, en op basis daarvan (algemene) aandachtspunten en randvoorwaarden te formuleren.

3.3.4

Buitengebied

Etten-Leur heeft een buitengebied met een gevarieerd landschap, waarin verschillende functies een plek hebben. Naast landbouw zijn onder andere natuur, water en recreatie belangrijke functies. Het buitengebied is ook de locatie waar de energietransitie zichtbaar wordt, bijvoorbeeld in de vorm van de windturbineparken in het noordelijk buitengebied, langs de Groene Dijk en nabij de Bollendonkseweg en Zwartenbergseweg. In het buitengebied spelen diverse ontwikkelingen. Zo zijn in de landbouw de tendensen schaalvergroting, specialisatie, omschakeling en stoppen zichtbaar. Daarnaast is sprake van nieuwe agrarische verschijningsvormen, deels gebaseerd op het principe van de circulaire landbouw. Er is een toename zichtbaar van het gebruik van teeltondersteunende voorzieningen, zoals folies en tunnels. Er ontstaat meer leegstand en er zijn vragen over de herontwikkeling van voormalige agrarische bedrijfsgebouwen.

De belangrijkste opgaven en voor het MER relevante activiteiten zijn:

- Behoud van een gevarieerd landschap, met een passende verwevenheid van verschillende functies (landbouw, natuur, recreatie, VAB-beleid).
- Ruimte geven/maken voor opgaven en kansen op het gebied van innovatie (nieuwe vormen van (agrarische) bedrijvigheid, verbrede landbouw, circulaire landbouw), verduurzaming, klimaatadaptatie (waterveiligheid, voorkomen van wateroverlast) en energietransitie (inpassing van wind- en/of zonne-energie).
- Realiseren van een samenhangend, goed functionerend natuurnetwerk.

Relevantie voor het MER

Voor het buitengebied is al veel beleid geformuleerd en/of in ontwikkeling. Dit actuele beleid is vertaald in het bestemmingsplan 'Buitengebied', dat kaders bevat voor bijvoorbeeld de ontwikkeling van agrarische bedrijvigheid en de invulling van VAB-locaties. De omgevingsvisie borduurt voort op dit beleid, zal nieuwe accenten leggen, maar zal het beleid zoals geformuleerd in het bestemmingsplan 'Buitengebied' op hoofdlijnen voortzetten.

Voor de energietransitie (en de opgave daarvan voor het buitengebied) wordt momenteel beleid ontwikkeld.

Met het gereedkomen van de Energieverkenning Etten-Leur (november 2018) is een eerste aanzet gegeven, die input zal zijn voor de regionale energiestrategie (RES, 2019) en het gemeentelijk warmtetransitieplan (2021). Er zijn eerste verkenningen gedaan naar de toevoeging van windturbines, de opwekking van zonne-energie en de mogelijkheden voor geothermie. Op de korte termijn is de uitdaging om te onderzoeken wat de potentie voor geothermie is en keuzes te maken over (aanvullende) mogelijkheden voor de opwekking van duurzame energie. Hoewel de omgevingsvisie in algemene zin uitspraken zal doen over de energietransitie, ligt het voor de hand om de verdere uitwerking hiervan via het reeds ingezette separate traject op te pakken. Dit mede omdat vanuit de RES gemeente-overschrijdende keuzes worden gemaakt, die het niveau van de gemeentelijke omgevingsvisie deels overstijgen. De consequenties van de RES voor Etten-Leur, en de opgave die daaruit voor Etten-Leur voortvloeit, zijn op dit moment nog niet duidelijk. Concreet keuzes zullen in de omgevingsvisie daarom niet worden gemaakt. Deze keuzes worden gemaakt in het separate traject van de RES en het daarmee samenhangende – nog op te stellen – gemeentelijke energiebeleid.

Naast energietransitie speelt klimaatadaptatie (en het daarmee gepaard gaande ruimtebeslag) een belangrijke rol in het buitengebied. Klimaatadaptatie gaat bijvoorbeeld om de opvang van water bij extreme regenval en het anticiperen op risico's van overstroming en droogte. De risicovolle gebieden, waaronder de overstromingsgevoelige beekdalen, zijn in beeld. Bij de opgaven voor klimaatadaptatie zijn veel verschillende partijen betrokken, waaronder de provincie, het waterschap en de buurgemeenten.

Voor het buitengebied zal in de omgevingsvisie dus slechts beperkt nieuw beleid worden geformuleerd. Maatregelen in het kader van de energietransitie zijn op dit moment nog onvoldoende concreet om ze in de omgevingsvisie te verankeren. Dit betekent dat ze ook in het MER niet – of hoogstens op hoofdlijnen – zullen worden meegenomen. Het MER zal voor het buitengebied daarom met name tot doel hebben om de huidige situatie in beeld te brengen, en op basis daarvan (algemene) aandachtspunten en randvoorwaarden te formuleren.

3.3.5 Mobiliteit

De bereikbaarheid van Etten-Leur is op dit moment in hoofdlijnen op orde, zowel met de auto als met de fiets en het openbaar vervoer. De uitdaging is om die goede bereikbaarheid te behouden, met name in relatie tot de woningbouwopgave, de herontwikkeling van bedrijventerreinen en de uitleg van nieuw bedrijventerrein. Belangrijk aandachtspunt is de barrièrewerking van de spoorlijn. Naast het bieden van ruimte aan nieuwe middelen van vervoer (elektrische auto's en fietsen, mogelijk in de toekomst intelligente transportsystemen of de zelfrijdende auto) moet – in ieder geval op de korte termijn – rekening worden gehouden met een toename van het autobezit en van het aantal verplaatsingskilometers.

In combinatie met ontwikkelingen die worden voorzien is een studie naar de bereikbaarheid van (met name) het noordelijk deel van de kern Etten-Leur gewenst. Deze studie wordt verricht parallel aan het opstellen van de omgevingsvisie en vormt input voor de nieuwe visie.

Relevantie voor het MER

De verkeersafwikkeling is één van de relevante aspecten in het MER voor de omgevingsvisie Etten-Leur. In de verkeersstudie wordt een aantal varianten voor verbetering van de verkeersstructuur en –afwikkeling onderzocht, mede gerelateerd aan de varianten voor uitleglocaties woningbouw, de ontwikkeling van nieuw bedrijventerrein en de barrièrewerking van het spoor. De resultaten van de verkeersstudie worden vertaald in een effectenonderzoek in het MER. Daarnaast worden in het MER de effecten van het huidige en toekomstige verkeer op de fysieke leefomgeving (bijvoorbeeld voor geluid en luchtkwaliteit) in beeld gebracht.

4 De referentiesituatie: de staat van de leefomgeving

4.1 Algemeen

Om de effecten van de nieuwe beleidskeuzes in de Omgevingsvisie Etten-Leur te kunnen bepalen, is het vereist om de referentiesituatie vast te leggen. De referentiesituatie is de situatie zoals die zich voordoet zonder rekening te houden met het (nieuwe) beleid en de (nieuwe) activiteiten die onderdeel zijn van de omgevingsvisie. De referentiesituatie bestaat uit:

- De huidige situatie: de feitelijke bestaande situatie.
- De situatie zoals die zich voordoet ten gevolge van de autonome ontwikkeling, ten gevolge van trendmatige ontwikkelingen (in en om het plangebied) en ten gevolge van zekere toekomstige ontwikkelingen.

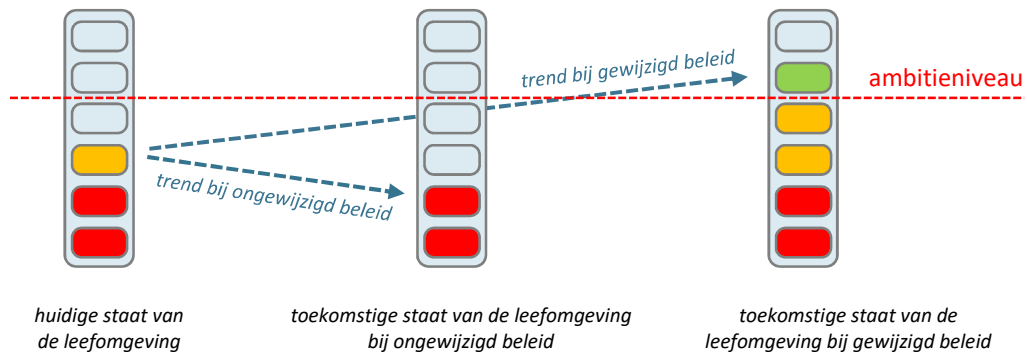
Als referentiejaar wordt uitgegaan van het jaar 2030. Dat is de (primaire) planperiode voor de omgevingsvisie en tevens een gebruikelijke periode om vooruit te kunnen kijken in onderzoeken, bijvoorbeeld in het verkeersonderzoek. De situatie zoals die zich voordoet in 2030, zonder de (nieuwe) ontwikkelingen waarin de omgevingsvisie voorziet, is daarom de referentiesituatie. Voor de effecten op Natura 2000-gebieden mag niet worden uitgegaan van het referentiejaar 2030. Conform de eisen van de Wet natuurbescherming is de referentiesituatie voor Natura 2000 de huidige situatie, oftewel de feitelijk bestaande situatie in 2019.

4.2 De staat van de leefomgeving

In het plan-MER zal uitgebreid worden ingegaan op de huidige staat van de leefomgeving. Daarbij wordt voor alle relevante aspecten een beeld gegeven van de huidige situatie en wordt de staat van de leefomgeving beoordeeld. Alle aspecten van de fysieke leefomgeving krijgen hierbij een plek. Er wordt tevens een relatie gelegd met de thema's die vanwege de wetgeving (Omgevingswet, Wet milieubeheer) moeten worden beschouwd, zoals biodiversiteit en de kwaliteit van lucht, bodem en grondwater.

Door het vastleggen van de huidige staat van de leefomgeving wordt een fundament gecreëerd voor de rest van het MER en voor de omgevingsvisie. Er wordt een beeld geschetst van hoe Etten-Leur er op dit moment voorstaat. In het MER wordt de staat van de leefomgeving geanalyseerd om te bepalen met welke (potentiële) knelpunten Etten-Leur te maken heeft (of gaat krijgen). Dit betekent dat niet alleen de huidige staat van de leefomgeving moet worden onderzocht, maar dat ook een beeld moet worden gegeven van de toekomstige situatie (bij ongewijzigd beleid). Er wordt daarom in het MER op hoofdlijnen aangegeven hoe (de relevante aspecten van) de fysieke leefomgeving zich in de komende periode zullen ontwikkelen: of er sprake is van een stijgende lijn, of juist van een afname.

Waar blijkt dat de ambities of doelstellingen uit de omgevingsvisie niet waargemaakt kunnen worden, kan dat leiden tot bijsturing van het gemeentelijk beleid in de omgevingsvisie. Door nieuwe of gewijzigde beleidskeuzes, of door het vastleggen van omgevingswaarden (die vervolgens de basis vormen voor het omgevingsplan en/of voor programma's) stuurt de omgevingsvisie bij, met als doel om de ambities wél te halen. Hierna is schematisch weergegeven hoe het in beeld brengen van de staat van de leefomgeving in het MER ondersteunt bij het maken van keuzes in de omgevingsvisie.

Figuur: beoordeling staat van de leefomgeving geeft aanleiding tot bijsturing in de omgevingsvisie

Schets van de huidige situatie

In de omgevingsvisie en het plan-MER wordt de huidige situatie beschreven en beoordeeld. Hierna is een globale beschrijving van de huidige leefomgeving van Etten-Leur opgenomen, waarin een algemeen beeld van de gemeente is geschetst.

Etten-Leur heeft een dorps karakter en beschikt tegelijkertijd over stadse voorzieningen. Het kleinschalige en het sociale aspect van Etten-Leur maken de gemeente een aantrekkelijke plek om te wonen. Het dorpse karakter is zichtbaar in de maatschappelijke betrokkenheid van de inwoners en in het sterke verenigingsleven. Etten-Leur heeft door zijn inwoneraantal van ruim 40.000 mensen en zijn regionale werkgelegenheidsfunctie echter ook stadse kenmerken. De stadse voorzieningen zijn bijvoorbeeld het centrumgebied en het voorzieningenaanbod: scholen, sportvoorzieningen en culturele voorzieningen. Etten-Leur is ook een werkgelegenheidsgemeente. De bedrijventerreinen Vosdonk, Attelaken, Zwartenberg en kantorenpark Oostpoort-Trivium zijn goed voor een kleine 10.000 arbeidsplaatsen.

Etten-Leur heeft een gevarieerd en aantrekkelijk landschap. Aan de noordzijde van de gemeente ligt een open kleilandschap. Aansluitend ligt een overgangsgebied tussen klei en zand. Rond het stedelijk gebied is sprake van een zandlandschap en aan de zuidzijde van Etten-Leur ligt een veenontginningslandschap met een afwisseling van bos, heide, grasland en akkers. Het buitengebied biedt plaats aan verschillende functies. Landbouw, natuur, water en recreatie vinden er hun plek.

Etten-Leur heeft in de regio een dubbele rol. Van de ene kant ligt Etten-Leur dicht bij de centrumstad Breda met haar stedelijke voorzieningen. Van de andere kant heeft Etten-Leur aantrekkingskracht op bezoekers uit omliggende kleinere dorpen, die het centrum bezoeken of werken op één van de werklocaties binnen de gemeente. Juist de contrasten maken Etten-Leur tot een bijzondere plek. De ontspannen, dorpse sfeer in combinatie met de bedrijvigheid en het complete voorzieningenpakket maken Etten-Leur tot een aangename gemeente om in te wonen, te werken en te recreëren. Etten-Leur biedt het beste van twee werelden: ruim en goed wonen met een compleet pakket aan voorzieningen. Etten-Leur wil, samen met de inwoners, ondernemers, onderwijsinstellingen en (maatschappelijke) organisaties, blijven werken aan een omgeving waarin het goed wonen, werken, leven en recreëren is. Etten-Leur zet daarom in op het behouden van de huidige kwaliteiten. Nieuwe ontwikkelingen zijn mogelijk als die een bijdrage leveren aan de kwaliteiten van Etten-Leur of daar in ieder geval geen afbreuk aan doen.

Autonome ontwikkelingen

In en rond het plangebied kunnen autonome ontwikkelingen spelen, ontwikkelingen die ook zonder de omgevingsvisie effect zullen hebben op het plangebied. Voor het MER is het van belang om na te gaan of de (nieuwe) beleidskeuzes die worden gemaakt in de omgevingsvisie:

- belemmerd worden door autonome ontwikkelingen;
- belemmeringen kunnen vormen voor autonome ontwikkelingen;
- tot cumulatie van effecten met autonome ontwikkelingen kunnen leiden.

Autonome ontwikkelingen zijn te onderscheiden in:

1. Trendmatige- en/of beleidsmatige ontwikkelingen, bijvoorbeeld demografische ontwikkelingen (bevolkingstoename, vergrijzing), ontwikkelingen in bedrijvigheid (nieuwe technologieën en innovaties), ontwikkelingen in de landbouw (schaalvergroting, specialisatie, verbreding, stoppende bedrijven) en algemene trendmatige ontwikkelingen als verdergaande globalisering, klimaatverandering en achteruitgang van de biodiversiteit.
2. Zekere toekomstige ontwikkelingen: concrete ruimtelijke ontwikkelingen die zijn vastgelegd in (vastgestelde) ruimtelijke besluiten.
3. Onzekere toekomstige ontwikkelingen: ontwikkelingen zoals voorzien of voorgesteld in beleidsstudies en dergelijke, maar die nog geen status hebben, nog niet zijn vastgesteld en daarmee nog niet concreet zijn.

Ad 1:

De autonome trends en ontwikkelingen worden in het MER beschreven, aangezien ze invloed hebben op de (toekomstige) staat van de leefomgeving. Trendmatige en beleidsmatige ontwikkelingen doen zich immers ook voor zonder de omgevingsvisie, maar kunnen juist vragen om nieuwe beleidskeuzes. Het MER wordt mede opgesteld om de (positieve of negatieve) effecten van de autonome ontwikkeling in beeld te brengen en de effecten daarvan te onderzoeken.

Ad 2:

Er zijn op het niveau van de gemeente geen zekere, grootschalige ontwikkelingen die meegenomen moeten worden in de referentiesituatie. Ontwikkelingen waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden (bijvoorbeeld de aanwijzing van locaties voor woningbouw binnen bestaand stedelijk gebied) worden meegenomen bij de beoordeling van de toekomstige staat van de leefomgeving.

Ad 3:

In het MER kan/hoeft alleen rekening gehouden worden met zekere toekomstige ontwikkelingen, niet met onzekere toekomstige ontwikkelingen.

5 Inhoud van het MER: reikwijdte en detailniveau

5.1 Inleiding

In hoofdstuk 3 is ingegaan op de omgevingsvisie en is aangegeven welke activiteiten relevant zijn voor het MER. In hoofdstuk 4 is een beschrijving gegeven van de referentiesituatie en van de manier waarop onderzoek wordt gedaan naar de staat van de leefomgeving. In dit hoofdstuk wordt aangegeven welke ontwikkelingen en aspecten in het MER worden onderzocht en in hoeverre er alternatieven, varianten en scenario's worden beschouwd.

5.2 Welke activiteiten worden in het MER onderzocht?

De Omgevingsvisie Etten-Leur is een kaderstellend plan voor diverse activiteiten die gevolgen kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving. In de omgevingsvisie wordt beschreven wat de ambities van de gemeente Etten-Leur zijn voor de leefomgeving en hoe de gemeente deze – samen met inwoners, bedrijven en (maatschappelijke) organisaties – wil bereiken. De omgevingsvisie richt zich op strategische keuzes voor de fysieke leefomgeving en zet een koers uit voor verdere uitwerking en concretisering.

Voortzetting van bestaand beleid

De omgevingsvisie is voor een belangrijk deel gebaseerd op bestaand beleid en op keuzes die eerder al zijn gemaakt. Voor zover de omgevingsvisie geen nieuwe keuzes vastlegt (of slechts accenten verschuift binnen het huidige beleid) is de rol van het MER beperkt. Het MER heeft in het geval van voortzetting van bestaand beleid met name tot doel om de staat van de leefomgeving in beeld te brengen (zie ook hoofdstuk 4). Door de relevante omgevingsaspecten in het MER te onderzoeken en te beoordelen wordt inzichtelijk hoe de staat van de leefomgeving in Etten-Leur is en worden aandachtspunten en knelpunten gesignaleerd.

In het MER wordt vervolgens – op een niveau dat past bij het abstractieniveau van de omgevingsvisie – in beeld gebracht wat het beleid in de omgevingsvisie voor gevolgen heeft voor de fysieke leefomgeving. Het MER heeft niet tot doel om de bestaande beleidsvoornemens expliciet te toetsen, maar is een hulpmiddel om mogelijk conflicterende ambities en doelstellingen in beeld te brengen en onderzoeksvragen voor vervolgactiviteiten in beeld te brengen. Op basis van een analyse van de huidige staat van de leefomgeving, en de effecten van het algemene beleid op die leefomgeving, worden in het MER (algemene) aandachtspunten en randvoorwaarden geformuleerd.

Nieuwe beleidskeuzes

Er zullen in de omgevingsvisie ook heroverwegingen van beleid plaatsvinden en nieuwe (beleids)keuzes worden gemaakt. Het MER dient om – zo vroeg mogelijk in het traject - informatie te verzamelen en te analyseren met als doel om de belangen van onder andere milieu, gezondheid, duurzaamheid en veiligheid volwaardig in het besluitvormingstraject te kunnen betrekken. In het MER zal in ieder geval een concrete afweging worden gemaakt voor de realisering van woningen buiten het bestaand stedelijk gebied, worden de effecten van de uitbreiding van bedrijventerrein buiten bestaand stedelijk gebied inzichtelijk gemaakt en worden de effecten van deze (en andere) ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit beschouwd.

Voor de thema's waarvoor separaat van de omgevingsvisie keuzes worden gemaakt (met name de energietransitie in het buitengebied) beperkt het MER zich tot een algemene beschrijving van aandachtspunten en randvoorwaarden. Deze beleidskeuzes en ontwikkelingen zijn nog onvolgende concreet om ze in het plan-MER voor de omgevingsvisie te toetsen en te onderbouwen.

5.3 Welke alternatieven, varianten en scenario's worden in het MER onderzocht?

Voor de voorzetting van het bestaand beleid is het niet zinvol om alternatieven, varianten of scenario's in beeld te brengen. Het gaat hierbij immers om het continueren van reeds vaststaand beleid, waarover eerder al een inhoudelijke afweging heeft plaatsgevonden. Het MER beperkt zich tot het in beeld brengen van de staat van de leefomgeving en (in algemene zin) de effecten van het huidige beleid daarop.

Dit is anders voor de uitleglocatie voor wonen, de uitleglocatie voor bedrijvigheid, en de hiermee samenhangende keuzes voor mobiliteit. Voor de bouw van 500 tot 600 woningen zijn drie locaties in beeld: Hoge Haansberg, Groene Wig en Lage Vaartkant. In het MER zullen deze locaties als varianten worden afgewogen en via een concreet beoordelingskader met elkaar worden vergeleken. Voor de uitleg van bedrijvigheid worden de effecten van de ontwikkeling van Middendonk-Oost, Bankenstraat-West en Hoge Haansberg-Zuidwest in het MER onderzocht. Er wordt ingegaan op de mobiliteitsaspecten die samenhangen met (onder andere) deze nieuwe ontwikkelingen en op de varianten die uit de verkeersstudie naar voren komen.

5.4 Welke effecten worden in het MER beschouwd?

Er wordt in de effectenbepaling in het MER uitgegaan van de planologisch maximale ontwikkeling die de omgevingsvisie mogelijk maakt. Wet- en regelgeving, adviezen van de Commissie m.e.r. en uitspraken van de Raad van State vereisen de beschouwing van de effecten van de maximale plansituatie ten opzichte van de feitelijke situatie. Het MER beschrijft en beoordeelt daarom de milieueffecten van de maximaal mogelijke ontwikkelingen in de Omgevingsvisie Etten-Leur ten opzichte van de referentiesituatie in 2030. Voor effecten op Natura 2000 is, conform actuele regelgeving, de huidige situatie (2019) de referentiesituatie.

In de beoordeling in het plan-MER wordt gefocust op die locaties en aspecten waarvan wordt verwacht dat de voorgenomen ontwikkeling effecten heeft op de omgeving, en die dus van belang zijn voor de besluitvorming in het kader van de omgevingsvisie. Het detailniveau en de onderzoeksmethodiek worden afgestemd op de verwachte aard en omvang van de effecten van de ontwikkeling. Daarnaast wordt nagegaan of er sprake is van mogelijke cumulatieve effecten. Ook wordt nagegaan in hoeverre mitigerende maatregelen mogelijk zijn om negatieve effecten te verminderen.

5.5 Welk beoordelingskader wordt in het MER gebruikt?

Zoals beschreven in paragraaf 5.2 heeft het MER een dubbel doel. Enerzijds worden in het MER in algemene zin uitspraken gedaan over de huidige en toekomstige staat van de leefomgeving. Anderzijds worden in het MER varianten afgewogen voor de realisering van uitleglocaties voor woningbouw, worden effecten onderzocht van de ontwikkeling van Middendonk-Oost, Bankenstraat-West of Hoge Haansberg-Zuidwest tot bedrijventerrein en worden de daarmee samenhangende mobiliteitskeuzes onderzocht.

Het beoordelingskader in het MER haakt aan bij de overkoepelende ambities/randvoorwaarden die uitgangspunt zijn voor de omgevingsvisie.

Deze ambities/randvoorwaarden vormen immers de 'rode draad' voor de omgevingsvisie en zijn randvoorwaardelijk voor nieuwe ontwikkelingen. De drie overkoepelende ambities/randvoorwaarden zijn:

1. Duurzaamheid en innovatie (inclusief klimaatadaptatie en energietransitie)
2. Kwaliteit van de leefomgeving
3. Gezondheid en leefbaarheid

De drie overkoepelende ambities/randvoorwaarden kunnen in de omgevingsvisie voor ieder deelgebied een andere uitwerking hebben. Ook voor de beoordeling van de staat van de leefomgeving zijn er verschillen tussen de deelgebieden te onderscheiden. Zo kan in het buitengebied een hogere geurbelasting acceptabel zijn dan in de woongebieden, terwijl in het centrumgebied een hogere geluidbelasting aanvaardbaar kan zijn. Rond de ambities/randvoorwaarden worden de meer 'traditionele' beoordelingsaspecten vanuit het milieuspoor onderzocht. In onderstaande afbeelding is aangegeven welke aspecten in ieder geval een rol spelen bij de beoordeling van de staat van de fysieke leefomgeving. Afhankelijk van de opzet van de omgevingsvisie, kan nog nader worden afgewogen welke aspecten in het MER worden onderzocht en kunnen aspecten worden toegevoegd. Omdat het MER en de omgevingsvisie aan elkaar zijn gekoppeld en gelijktijdig worden opgesteld, kunnen de visie en het MER in de loop van het proces telkens op elkaar worden afgestemd.

5.6 Wat is het detailniveau van het MER en hoe worden effecten bepaald?

Het detailniveau van het MER sluit aan bij het detailniveau van de omgevingsvisie. Omdat de omgevingsvisie een kader op hoofdlijnen is, zullen de milieueffecten in het MER ook op hoofdlijnen worden onderzocht. Waar de omgevingsvisie concreter wordt (met name waar het de woningbouwlocaties en de bedrijventerreinlocatie buiten bestaand stedelijk gebied betreft) wordt ook het MER concreter: het detailniveau van het onderzoek en van de beoordeling wordt hier afgestemd op het niveau van de ontwikkeling. Hierna wordt voor een aantal thema's aangegeven hoe effecten worden bepaald.

Bodem en water

Ten aanzien van bodem wordt in het plan-MER op hoofdlijnen ingegaan op de bodemopbouw en de bodemkwaliteit. Daarnaast wordt in het plan-MER ingegaan op (de kwaliteit van) grondwater en oppervlaktewater. In het plan-MER wordt in beeld gebracht wat mogelijke – negatieve én positieve - effecten van de beleidsvoornemens uit de omgevingsvisie zijn voor de aspecten bodem en water.

Energie

Het plan-MER gaat op hoofdlijnen in op de ambitie van de omgevingsvisie om ruimte te bieden voor energie en energietransitie. Zoals eerder aangegeven wordt voor de energietransitie een separaat traject gevolgd. Het doel van het MER is onder andere om op hoofdlijnen te bepalen in hoeverre de ambities voor energie/energietransitie effect kunnen hebben op andere thema's, met name waar het betreft de kwaliteit van de leefomgeving en aspecten van gezondheid en leefbaarheid.

Economische innovatie

Het plan-MER gaat in op de ambitie van de omgevingsvisie om ruimte te bieden voor economische innovatie. Dit gaat zowel over economische innovatie in het stedelijk gebied (innovatie bij bedrijven) als over innovatie in het buitengebied (nieuwe vormen van landbouw, circulaire landbouw). Er wordt kwalitatief beschreven wat de huidige stand van zaken is en wat de effecten van de beleidsvoornemens uit de omgevingsvisie zijn. Doel is onder andere om te bepalen in hoeverre de ambities voor economische innovatie effect kunnen hebben op andere thema's.

Landschap

In het MER wordt aandacht besteed aan de (effecten op) het landschap. De basis hiervoor zijn de landschappelijke structuur, de landschappelijke en aardkundige waarden en de ruimtelijk-visuele kwaliteit van het landschap. Met name ontwikkelingen in het buitengebied en de uitleg van nieuwe woon- en werkgebieden kunnen effecten hebben op het landschap. In het MER zal worden ingegaan op negatieve effecten op bestaande waarden én op kansen om landschapskwaliteiten te verhogen of nieuw toe te voegen. De effecten worden kwalitatief beschreven.

Cultuurhistorie en archeologie

Bij de beoordeling van cultuurhistorische aspecten wordt onderscheid gemaakt in effecten op beschermde en niet-beschermde cultuurhistorische waarden, en worden effecten op archeologische waarden (zowel beschermde monumenten als verwachtingswaarden) beschouwd. De effecten worden kwalitatief beschreven.

Natuur

In het plan-MER wordt op basis van een passende beoordeling (die wordt toegevoegd als bijlage aan het MER) stilgestaan bij de effecten op Natura 2000-gebieden. In de passende beoordeling wordt nagegaan of significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden kunnen optreden. Daarnaast wordt in het plan-MER aandacht besteed aan NNB-gebieden en soortenbescherming. Bepaald wordt of wezenlijke kenmerken van het NNB kunnen worden aangetast. Hierbij worden ook de zeer kwetsbare gebieden betrokken die zijn aangewezen op grond van de Wet ammoniak en veehouderij. Ten aanzien van de soortenbescherming wordt in het plan-MER toegelicht in hoeverre er verstoring van beschermde flora- en faunasoorten te verwachten zijn.

Groen en ruimtelijke kwaliteiten in bebouwde omgeving

Zoals in het MER wordt ingegaan op (de kwaliteiten van) het landschap wordt op hoofdlijnen ook ingegaan op het groen in het stedelijk gebied en op de ruimtelijke kwaliteiten van de gebouwde omgeving. Daarbij wordt aandacht besteed aan de effecten van de beleidsvoornemens uit de Omgevingsvisie en de – positieve en negatieve – effecten die zijn te verwachten voor de gebouwde omgeving.

Verkeer

In het plan-MER wordt, onder andere op basis van een separate verkeersstudie, kwantitatief en kwalitatief ingegaan op het aspect verkeer en op de gevolgen van de toekomstige ontwikkelingen op de verkeersafwikkeling en de verkeersveiligheid.

Luchtkwaliteit

In het plan-MER wordt semi-kwantitatief (op basis van beschikbare gegevens) ingegaan op de luchtkwaliteit in Etten-Leur en de effecten van de beleidsvoornemens uit de omgevingsvisie op de luchtkwaliteit.

Geluid

In het plan-MER wordt semi-kwantitatief (op basis van beschikbare gegevens) ingegaan op het akoestische klimaat in Etten-Leur en de effecten van de beleidsvoornemens uit de omgevingsvisie op het akoestische klimaat.

Licht

In het plan-MER wordt kwalitatief ingegaan op licht en lichthinder en op de effecten van de beleidsvoornemens uit de omgevingsvisie op licht.

Geur

In het plan-MER wordt kwalitatief/semi-kwantitatief (op basis van beschikbare gegevens) ingegaan op geurhinder vanwege industriële bedrijvigheid en vanwege veehouderijen en op de effecten van de beleidsvoornemens uit de omgevingsvisie op geurhinder.

Externe veiligheid

In het plan-MER wordt ingegaan op de huidige situatie ten aanzien van externe veiligheid, waarbij wordt ingegaan op risicovolle inrichtingen, risicovolle transportassen en buisleidingen. Daarbij wordt (op basis van beschikbare gegevens) kwalitatief inzichtelijk gemaakt of er knelpunten zijn ten aanzien van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Daarnaast wordt kwalitatief beschreven of de beleidsvoornemens uit de omgevingsvisie effecten hebben op externe veiligheid.

Sociale structuur

In het plan-MER wordt aandacht besteed aan de sociale structuur binnen de gemeente en de voorzieningen die hiervoor van belang zijn. Er wordt gesignaleerd of de beleidsvoornemens uit de omgevingsvisie effecten hebben op dit aspect.

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT

E. roel.dekker@croonenburo5.com

www.anteagroup.nl

Copyright © 2017

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.